



§ 329

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Anna Lemströmin valtuustoaloitteesta lisätä opetushenkilöstön määrää niille erityisluokille, joissa on hyvin eri-ikäisiä lapsia

HEL 2024-009129 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Anna Lemströmin valtuustoaloitteesta lisätä opetushenkilöstön määrää niille erityisluokille, joissa on hyvin eri-ikäisiä lapsia:

Luokkamuotoista erityisopetusta annetaan lähipalvelun erityisluokilla ja keskitettynä palveluna. Lähipalvelun erityisluokkia on sijoitettu niihin kouluihin, joiden alueella erityistä tukea tarvitsevat lapset asuvat. Näin mahdollisimman moni oppilas voi opiskella omassa lähikoulussa. Keskitetyn palvelun erityisluokkia ovat pidennetyn oppivelvollisuuden toiminta-alueittain järjestettävä opetus (TOI), kehitysvammaisten oppilaiden opetus (POY), autismiopetus (EAU), kielellisten erityisvaikeuksien oppilaiden opetus (SLI), kuulovammaisten lasten opetus (EKU) ja tuettujen erityisluokkien opetus. Keskitettyä palvelua ovat myös erityiskoulujen erityisluokat. Helsingin suomenkielisessä perusopetuksessa on erityisluokkia lukuvuonna 2024–2025 yhteensä 397 kappaletta.

Perusopetusasetus 20.11.1998/852 määrää opetusryhmien muodostamisesta ja ryhmien koosta. Silloin kun opetusta annetaan lähipalvelun erityisluokalla, saa opetusryhmässä olla enintään kymmenen oppilasta.

Koulunkäynninohjaajien resursointi

Koulu saa laskennallisen määrärahan ohjaajaresursseiksi. Rehtori vastaa koulun budjetin kohdentamisesta siten, että oppilaiden opetukseen osallistumisen tarpeellinen tuki ja ohjaus toteutuvat.

Helsingin kaupungin perusopetus kohdentaa määrärahojen mukaisesti lähipalvelun erityisluokkaan 1 erityisluokanopettajan ja 1 koulunkäynninohjaajan resurssin. Keskitetyn palvelun erityisluokissa koulunkäynninohjaajan resurssia on 2–5 ohjaajaa luokkamuodosta riippuen. Tuetussa erityisluokassa on koulunkäynninohjaajan lisäksi vielä laaja-alainen erityisopettaja erityisluokanopettajan työparina.

Lähikouluperiaatteen vahvistaminen

Lähikouluperiaatteen toteuttamisen periaatteet ovat vahvat. Suomi on sitoutunut useihin kansainvälisiin sopimuksiin (mm. Unescon Sala-



mancaan julistus 1994 ja sen seurantaraportti vuodelta 2020, YK:n yleissopimus lasten oikeuksista). Näiden kansainvälisten sopimusten lähtökohta on oppilaan oikeus opiskella omassa lähikoulussaan aina kun se on mahdollista ja Suomi on sitoutunut kehittämään koulujärjestelmäänsä niiden pohjalta siten, että kaikkien lasten ja nuorten oppiminen voidaan turvata mahdollisimman hyvin. Perustuslain (731/1999) 6 § kieltää syrjinnän ja edellyttää kaikkien yksilöiden yhdenvertaista kohtelua. Hallituksen esityksessä 109/2009 todetaan, että ”erityistä tukea saavan oppilaan opetus olisi järjestettävä hänen lähikoulussaan ja hänelle luontaisesti määräytyvässä paikassa.”

Helsingin kaupunki on halunnut vahvistaa kaupunkistrategiassaan lähikouluperiaatetta. Tavoitteena on, että oppilaan tarvitsema tuki järjestetään lähtökohtaisesti sellaisessa koulussa, joka oppilaalle osoitettaisiin myös ilman tuen tarvetta. Helsingin suomenkielinen perusopetus on perustanut lähipalvelun erityisluokkia niihin kouluihin, joissa on tuen tarpeisia lapsia. Erityisluokkia on koulusta riippuen 1–12 luokkaa. Tällä pyritään vahvistamaan kaikkien oppilaiden yhdenvertaisuutta ja lisäämään oppilaiden osallisuutta omassa yhteisössään.

Helsingin suomenkielisessä perusopetuksessa on kymmenessä 1.–6.luokkien ala-asteen koulussa yksi lähipalvelun erityisluokka. Tämä tarkoittaa sitä, että näissä kouluissa erityisluokalla on oppilaita usealta eri luokka-asteelta. Erityisluokkien lisäresursointiin ei kaupungilla ole erillistä rahoitusta. Kahdessa 1.–9.luokkien yhtenäisessä peruskoulussa on vain yksi lähipalvelun erityisluokka. Näissä kahdessa erityisluokassa oppilaita on sekä ala- että yläkoululuokilta. Näihin kahteen kouluun suomenkielinen perusopetus on kohdentanut lisämäärärahaa erityisopettajan palkkaamiseen. Oppilaaksioton periaatteiden tulee olla yhdenvertaiset kaikilla perusopetusikäisillä. Huoltajien oikeus valita oman lapsen koulu, jossa lapsen erityinen tuki toteutettaisiin, lisäksi pahimmillaan segregatiota.

Yhteenveto

Perusopetuksen oppimisen tuen lainsäädäntö on muuttumassa 1.8.2025 alkaen. Tällä hetkellä esitys uudesta lainsäädännöstä on eduskunnan käsittelyssä. Uusi laki pitäisi olla päätettävänä joulukuussa 2024. Tämän jälkeen Opetushallitus uudistaa opetussuunnitelman perusteista luvun 7, joka koskee tuen järjestämistä. Oppimisen tuen lainsäädäntöuudistus tuo mukanaan muutoksia oppimisen tuen järjestämiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee kiinnittää riittävään resursointiin oppimisen tuen lainsäädännön muutoksen tullessa voimaan.



Käsittely

Esittelijä muutti ehdotusteen siten, että kohta: "Koulupaikan ei tule pohjautua huoltajien mielipiteeseen, vaan oppilaaksioton periaatteiden tulee olla yhdenvertaiset kaikilla perusopetusikäisillä. Huoltajien oikeus valita oman lapsen koulu, jossa lapsen erityinen tuki toteutettaisiin, lisäksi pahimmillaan kaupungin koulushoppailua ja segregaatiota.", muutetaan kuulumaan seuraavasti: Oppilaaksioton periaatteiden tulee olla yhdenvertaiset kaikilla perusopetusikäisillä. Huoltajien oikeus valita oman lapsen koulu, jossa lapsen erityinen tuki toteutettaisiin, lisäksi pahimmillaan segregaatiota.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Maria Tauriainen, oppimisen tuen yksikön päällikkö, puhelin: 310 31855
maria.tauriainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Lemström Anna Opetushenkilökunnan määrää lisättävä erityisluokilla, joissa hyvin eri-ikäisiä lapsia

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Anna Lemströmin valtuustoaloitteesta lisätä opetushenkilöstön määrää niille erityisluokille, joissa on hyvin eri-ikäisiä lapsia:

Luokkamuotoista erityisopetusta annetaan lähipalvelun erityisluokilla ja keskitettynä palveluna. Lähipalvelun erityisluokkia on sijoitettu niihin kouluihin, joiden alueella erityistä tukea tarvitsevat lapset asuvat. Näin mahdollisimman moni oppilas voi opiskella omassa lähikoulussa. Keskitetyn palvelun erityisluokkia ovat pidennetyn oppivelvollisuuden toiminta-alueittain järjestettävä opetus (TOI), kehitysvammaisten oppilaiden opetus (POY), autismiopetus (EAU), kielellisten erityisvaikeuksien oppilaiden opetus (SLI), kuulovammaisten lasten opetus (EKU) ja tuettujen erityisluokkien opetus. Keskitettyä palvelua ovat myös erityiskou-



lujen erityisluokat. Helsingin suomenkielisessä perusopetuksessa on erityisluokkia lukuvuonna 2024–2025 yhteensä 397 kappaletta.

Perusopetusasetus 20.11.1998/852 määrää opetusryhmien muodostamisesta ja ryhmien koosta. Silloin kun opetusta annetaan lähipalvelun erityisluokalla, saa opetusryhmässä olla enintään kymmenen oppilasta.

Koulunkäynninohjaajien resursointi

Koulu saa laskennallisen määrärahan ohjaajaresursseiksi. Rehtori vastaa koulun budjetin kohdentamisesta siten, että oppilaiden opetukseen osallistumisen tarpeellinen tuki ja ohjaus toteutuvat.

Helsingin kaupungin perusopetus kohdentaa määrärahojen mukaisesti lähipalvelun erityisluokkaan 1 erityisluokanopettajan ja 1 koulunkäynninohjaajan resurssin. Keskitetyn palvelun erityisluokissa koulunkäynninohjaajan resurssia on 2–5 ohjaajaa luokkamuodosta riippuen. Tuetus erityisluokassa on koulunkäynninohjaajan lisäksi vielä laaja-alainen erityisopettaja erityisluokanopettajan työparina.

Lähikouluperiaatteen vahvistaminen

Lähikouluperiaatteen toteuttamisen periaatteet ovat vahvat. Suomi on sitoutunut useihin kansainvälisiin sopimuksiin (mm. Unescon Salamancan julistus 1994 ja sen seurantaraportti vuodelta 2020, YK:n yleissopimus lasten oikeuksista). Näiden kansainvälisten sopimusten lähtökohta on oppilaan oikeus opiskella omassa lähikoulussaan aina kun se on mahdollista ja Suomi on sitoutunut kehittämään koulujärjestelmäänsä niiden pohjalta siten, että kaikkien lasten ja nuorten oppiminen voidaan turvata mahdollisimman hyvin. Perustuslain (731/1999) 6 § kieltää syrjinnän ja edellyttää kaikkien yksilöiden yhdenvertaista kohtelua. Hallituksen esityksessä 109/2009 todetaan, että ”erityistä tukea saavan oppilaan opetus olisi järjestettävä hänen lähikoulussaan ja hänelle luontaisesti määräytyvässä paikassa.”

Helsingin kaupunki on halunnut vahvistaa kaupunkistrategiassaan lähikouluperiaatetta. Tavoitteena on, että oppilaan tarvitsema tuki järjestetään lähtökohtaisesti sellaisessa koulussa, joka oppilaalle osoitettaisiin myös ilman tuen tarvetta. Helsingin suomenkielinen perusopetus on perustanut lähipalvelun erityisluokkia niihin kouluihin, joissa on tuen tarpeisia lapsia. Erityisluokkia on koulusta riippuen 1–12 luokkaa. Tällä pyritään vahvistamaan kaikkien oppilaiden yhdenvertaisuutta ja lisäämään oppilaiden osallisuutta omassa yhteisössään.

Helsingin suomenkielisessä perusopetuksessa on kymmenessä 1.–6.luokkien ala-asteen koulussa yksi lähipalvelun erityisluokka. Tämä tarkoittaa sitä, että näissä kouluissa erityisluokalla on oppilaita usealta



eri luokka-asteelta. Erityisluokkien lisäresursointiin ei kaupungilla ole erillistä rahoitusta. Kahdessa 1.–9.luokkien yhtenäisessä peruskoulussa on vain yksi lähipalvelun erityisluokka. Näissä kahdessa erityisluokassa oppilaita on sekä ala- että yläkoululuokilta. Näihin kahteen kouluun suomenkielinen perusopetus on kohdentanut lisämäärärahaa erityisopettajan palkkaamiseen. Koulupaikan ei tule pohjautua huoltajien mielipiteeseen, vaan oppilaaksioton periaatteiden tulee olla yhdenvertaiset kaikilla perusopetusikäisillä. Huoltajien oikeus valita oman lapsen koulu, jossa lapsen erityinen tuki toteutettaisiin, lisäksi pahimmillaan kaupungin koulushoppailua ja segregatiota.

Yhteenveto

Perusopetuksen oppimisen tuen lainsäädäntö on muuttumassa 1.8.2025 alkaen. Tällä hetkellä esitys uudesta lainsäädännöstä on eduskunnan käsittelyssä. Uusi laki pitäisi olla päätettävänä joulukuussa 2024. Tämän jälkeen Opetushallitus uudistaa opetussuunnitelman perusteista luvun 7, joka koskee tuen järjestämistä. Oppimisen tuen lainsäädäntöuudistus tuo mukanaan muutoksia oppimisen tuen järjestämiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee kiinnittää riittävään resursointiin oppimisen tuen lainsäädännön muutoksen tullessa voimaan.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 18.12.2024 mennessä valtuutettu Anna Lemströmin ja 25 muun allekirjoittaneen aloitteesta lisätä opetushenkilöstön määrää niille erityisluokille, joissa on hyvin eri-ikäisiä lapsia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Maria Tauriainen, oppimisen tuen yksikön päällikkö, puhelin: 310 31855
maria.tauriainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Lemström Anna Opetushenkilökunnan määrää lisättävä erityisluokilla, joissa hyvin eri-ikäisiä lapsia

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



26.11.2024

Asia/6

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.11.2024 § 320